

طلایه داران تقریب - ۱

امین حسینی مقدم

«دارالتقریب الاسلامیه»

شیخ شلتوت از بزرگان و پایه گذاران «دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه» است. نهادی که سعی در ایجاد دوستی و برادری و زدودن تفرقه و تشتت موجود، بین اهل تسنن و شیعه و تحکیم روابط بین مذاهب اسلامی است و از آثار مثبت «دارالتقریب» صدور فتوای شیخ شلتوت، بر جواز عمل بر طبق فقه و مذهب شیعه امامیه و جعفری است.

ریاست دانشگاه «الازهر»

در سال ۱۹۵۷م، قائم مقام ریاست دانشگاه الازهر شد تا اینکه از طرف رئیس جمهوری در اکتبر سال ۱۹۵۸م یک سال بعد رئیس دانشگاه الازهر مصر شد و تا آخر عمر در همین مقام و موقعیت بود. این پیشوای دانشمند و عالم متفکر، در شب جمعه ۲۶ ماه رجب سال ۱۳۸۳ هـ ق در سن ۷۰ سالگی برابر با ۱۲ سپتامبر ۱۹۶۳ میلادی دار فانی را وداع گفت.

مشهورترین آثار ایشان:

- تفسیر قرآن کریم
- نهج القرآن فی بناء المجتمع
- الاسلام عقیده و شریعة
- الفتاوی
- القتال فی الاسلام
- من توجیهات الاسلام
- مقارنه المذاهب فی الفقه
- فقه القرآن

چون دربار پادشاهی مصر، نظریه المراغی را قبول نکرد او استعفا داد و به دنبال او، شلتوت و عدهای دیگر از اساتید آنجا، از مسئولیت‌هایشان کناره گرفتند و از دانشگاه بیرون آمدند. مدتی به همراه شاگردش «شیخ علی عبدالرزاق» به شغل وکالت در محاکم شرعی و نوشتن مطالب انتقادی در روزنامه و مجلات نسبت به اصلاحات دانشگاه الازهر، مشغول شد.

در سال ۱۹۳۵ از شلتوت در دانشگاه الازهر، برای تدریس در دانشگاه شریعت، دعوت شد و چون (المراغی) مجددا در سال ۱۹۳۷م، رئیس دانشگاه الازهر شد، شیخ را رئیس دانشگاه شریعت کرد. از طرف شورای عالی الازهر، به نمایندگی دانشگاه، او در کنفرانس بین المللی شهر «لاسه» در کشور هلند انتخاب شد. آنجا نوشتار خود را با عنوان «المسئولیه المدینه والجنائیه فی الشریعة الاسلامیه» ارائه داد که بسیار مورد توجه و تقدیر اعضای کنفرانس قرار گرفت. ابتدا بازرس کل امور دانشگاه الازهر، عضو انجمن علمای عالی رتبه مصر، عضو فرهنگستان زبان عربی، استاد فقه قرآن و سنت در دانشگاه فؤاد اول، ناظر کل پژوهشهای فرهنگی اسلامی، عضو کمیته عالی روابط فرهنگی خارجی و مشاور کنفرانس اسلامی، عضو کمیته فتوای (الازهر)، عضو کمیسیون تفسیر رادیوی مصر، عضو فعال در کمیسیون تغییر قانون مدنی، عضو شورای عالی رادیو تا سال ۱۹۵۷م بود.

شیخ محمود شلتوت، پیشوای اندیشمند، عالم، محقق، مفسر، فقیه اصولی، ادیب لغوی مصری، پدرش محمد نام داشت. ایشان در روستای منشأة بنی منصور از توابع «آیاتی آبارود» از تجیره مصر، به سال ۱۳۱۰ هـ ق (۱۸۹۳م) دنیا آمد.

مقام علمی

چون خانواده اش اهل علم و ادب بودند تا هفت سالگی تربیت او زیر نظر پدرش بود. بعد از فوت پدر، عمویش «شیخ محمد عبدالقوی شلتوت» سرپرست او شد و او را به مکتب خانه فرستاد. در مدت کوتاهی قرآن را حفظ کرد. در سال ۱۹۰۶ میلادی به دانشگاه مذهبی اسکندریه رفت و سال ۱۹۱۸م فارغ التحصیل شد. زمان که ۲۵ ساله بود به دلیل ممتاز بودنش در دروس، همانجا استاد دانشگاه شد. در سال ۱۹۱۹م که انقلاب مردمی مصر به رهبری «سعد زغلول» شروع شد، شیخ با زبان و قلمش در این انقلاب شرکت کرد.

سال ۱۹۲۸م که «شیخ محمد مصطفی المراغی» رئیس دانشگاه الازهر مصر شده بود، متوجه شیخ شلتوت و علم و نواندیشی او شد. از این رو، شیخ را به عنوان استاد آن دانشگاه در سطوح عالی درسی، انتخاب کرد. او مشغول تدریس بود تا در سال ۱۹۳۰م مدرس مراحل تخصصی شد. زمانی که «المراغی» رئیس دانشگاه الازهر مصر، نظریات اصلاحیاش را به اولیاء امور مصر، ارائه داد شیخ شلتوت جزو نخستین اساتیدی بود که نظریه او را تأیید کرد. ولی